

สรุปผลการประชุมสภารัฐมนตรีศึกษาขององค์การซีมีโอครั้งที่ 41
การประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 1
วันที่ 21-23 มีนาคม 2549 ณ ประเทศสิงคโปร์

นายจาตุรนต์ ฉายแสง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พร้อมผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ ได้เดินทางไปเข้าร่วมประชุมสภารัฐมนตรีศึกษาขององค์การซีมีโอ ครั้งที่ 41 และการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 21-23 มีนาคม 2549 ณ ประเทศสิงคโปร์

วันที่ 21 มีนาคม 2549 ได้มีการประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนครั้งที่ 1 โดยนับเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ประเทศไทยได้ผลักดันให้มีการประชุม Retreat ของรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม 2548 ที่ประเทศไทยและได้มีข้อเสนอจากที่ประชุมให้มีการจัดประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนขึ้นในลักษณะ back-to-back กับการประชุมสภารัฐมนตรีศึกษาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ ซีมีโอ ซึ่งที่ประชุมผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ครั้งที่ 11 ที่มาเลเซีย เมื่อเดือนธันวาคม 2548 ได้มีมติเห็นชอบ

H.E.Prof.S.Jayakumar รองนายกรัฐมนตรีแห่งสิงคโปร์ เป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมซึ่งได้มีพิธีรับประเทศ Timor-Leste เป็นสมาชิกซีมีโอลำดับที่ 11 อย่างเป็นทางการ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยรัฐมนตรีศึกษาและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของประเทศสมาชิกทั้ง 11 ประเทศ ผู้แทนจากประเทศสมาชิกสมทบได้แก่ออสเตรเลีย แคนาดา ฝรั่งเศส นิวซีแลนด์ และนอร์เวย์ รวมทั้งเลขาธิการอาเซียน ผู้อำนวยการสำนักเลขาธิการองค์การซีมีโอ และผู้อำนวยการศูนย์ระดับภูมิภาคของซีมีโอทั้ง 15 ศูนย์ ผู้แทนองค์การระหว่างประเทศที่มีความร่วมมือกับซีมีโอ เช่น ยูเนสโก ยูนิเซฟ เป็นต้น

สาระสำคัญของการประชุม

การประชุมเริ่มต้นด้วยการประชุมหารือระหว่างรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 1 ในเย็นวันที่ 21 มีนาคม 2549 โดยหารือในประเด็นที่กำหนดไว้ในกรอบความร่วมมือ 5 หัวข้อได้แก่ 1) การส่งเสริมความเป็นอาเซียน 2) การส่งเสริมเอกลักษณ์ของอาเซียน 3) การส่งเสริมทรัพยากรมนุษย์ 4) การสร้างความเข้มแข็งของเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน 5) การประสานร่วมมือกับองค์การซีมีโอ

ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียนเน้นสาระสำคัญของการส่งเสริมความเป็นอาเซียนและส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของอาเซียน โดยจะให้มีการศึกษาหาความรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ของผู้เชี่ยวชาญในเรื่องความเป็นอาเซียน มีการส่งเสริมพัฒนาความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายในแต่ละประเทศ รวมทั้งความแตกต่างของวัฒนธรรมระหว่างประเทศ ที่ประชุมมีความเห็นร่วมกันว่าควรมีการศึกษา และทำความเข้าใจ รวมทั้งส่งเสริมให้แต่ละประเทศสามารถใช้ความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้เป็นประโยชน์ เพื่อเป็นจุดแข็งร่วมกันของอาเซียน

รพ.ศ.ไทยได้เสนอให้มีการแลกเปลี่ยนครู นักเรียนและบุคลากรทางการศึกษา ที่เปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นเรื่องเทคนิคการเรียนการสอน และความรู้ความสามารถในวิชาการต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องทั่ว ๆ ไป แต่ควรเน้นการส่งเสริมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับเอกลักษณ์ของอาเซียน หรือความเป็นอาเซียนให้มากขึ้น ที่ประชุมได้ยอมรับความคิดดังกล่าว โดยรัฐมนตรีศึกษาของสิงคโปร์ในฐานะประธานการประชุมรับที่จะเป็นเจ้าภาพการประชุมผู้เชี่ยวชาญเรื่องอาเซียนศึกษา (ASEAN Studies) ภายในปี 2549 นี้เพื่อผลักดันให้เป็นรูปธรรมต่อไป

สำหรับการประชุมสภารัฐมนตรีศึกษาขององค์การซีมีโอ ครั้งที่ 41 ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการประชุมจากเดิม ที่เป็นการนำเสนอรายงานความก้าวหน้าของโครงการต่าง ๆ และศูนย์ต่าง ๆ เป็นเพียงการนำเสนอการทำงานของ ประธานสภาซีเมค และสำนักเลขาธิการซีมีโอในรูปแบบที่กระชับและรวดเร็วกว่าเดิม และจัดให้มีการประชุม Policy Forum เพื่อเปิดโอกาสให้รัฐมนตรีศึกษาของประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา ซึ่งประเทศสมาชิกได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาประเทศ ในการนี้รพ.ศ.ไทย ได้เสนอประสบการณ์เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาของไทย ที่ได้ประกาศในปี 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน และเน้นการส่งเสริมให้เด็กคิดเป็น วิเคราะห์เป็น ส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งได้ยกตัวอย่างนโยบายการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนภาษาให้กับประชาชนที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ เช่นกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ และประชาชนในจังหวัดภาคใต้ เป็นต้น มีการส่งเสริมให้เปลี่ยนวิธีการสอนภาษาไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และ มีการสอนภาษาไทยและภาษาแม่ควบคู่กัน นอกจากนี้ได้เสนอว่าประเทศไทยให้ความสำคัญต่อ เรื่องอาชีวศึกษาที่สนับสนุนให้ประชาชนมีงานทำเพื่อสนองความต้องการของชุมชนและภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งการส่งเสริมเรื่องอุดมศึกษาที่เน้นเรื่องการเทียบคุณวุฒิ และการส่งเสริมให้ครู นักศึกษา ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศต่าง ๆ

ที่ประชุมได้ร่วมจัดทำ Joint Statement ของการประชุมทั้ง 2 ร่วมกัน โดยมีสรุปผลดังนี้

1. การส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นอาเซียน และการสร้างชุมชนด้านสังคมและวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง แม้จะมีความหลากหลายของชนชาติต่าง ๆ

โดยที่อาเซียนประกอบด้วยสมาชิกที่มีเอกลักษณ์ทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน จึงเห็นพ้องต้องกันว่า จะต้องสร้างความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นอาเซียนให้เกิดขึ้น (ASEAN Identity) โดยนำบทเรียนและโอกาสจากประสบการณ์ของประเทศสมาชิกเพื่อจัดการเรื่องความหลากหลายของวัฒนธรรมและเชื้อชาติต่าง ๆ เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมเอกลักษณ์ในภูมิภาคและสร้างความเข้าใจระหว่างวัฒนธรรมและเชื้อชาติเพื่อทำให้เกิดชุมชนที่เรียกว่า ASEAN Socio-cultural Community

กิจกรรมและโครงการที่ส่งเสริมความสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนของนักเรียนในภูมิภาคได้มีดำเนินการอยู่แล้วจำนวนมาก จึงควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจระหว่างกันอย่างลึกซึ้งให้มากขึ้นโดยได้เสมอกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

(ก) ส่งเสริมสื่อการศึกษาของประเทศสมาชิกในเรื่องของ ASEAN studies โดยใช้ ICT ในการพัฒนาและปรับข้อมูลให้ทันสมัย สำนักเลขาธิการอาเซียนจะร่วมมือกับประเทศสมาชิกและสำนักเลขาธิการซีมีโอเพื่อรวบรวมหนังสือที่จะเป็นสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาเพื่อใช้ในโรงเรียนของประเทศสมาชิก

(ข) ส่งเสริมกิจกรรมที่นำนักเรียนและครูอาเซียนมารวมมือกันเพื่อสร้างความตระหนักในความเป็นอาเซียนและให้มีความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับประชาชนมากขึ้นเพื่อสร้างสัมพันธ์และสร้างเอกลักษณ์ของอาเซียนร่วมกัน

(ค) ริเริ่มและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการแบบคู่ขนานระหว่างนักวิจัยและนักวิชาการของประเทศสมาชิกโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดผลที่เป็นประโยชน์อย่างต่อเนื่องและรายงานต่อผู้บริหารระดับนโยบาย ทั้งนี้ สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษาของสิงคโปร์ (Institute of Southeast Asian Studies of Singapore) จะช่วยในเรื่องการจัดทำงานวิจัยร่วมกันและจัดประชุมเพื่อหารือกันในเรื่องนี้เพื่อนำข้อเสนอแนะรายงานต่อที่ประชุมรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 2 ที่ประเทศอินโดนีเซียจะเป็นเจ้าภาพในปีหน้า

2. คุณภาพการศึกษา : การตอบสนองความสำคัญของการพัฒนาประเทศ

ในการประชุม Policy Forum ของการประชุมสมัชชารัฐมนตรีศึกษาซีมีโอ ครั้งที่ 41 ประเทศสมาชิกซีมีโอรับทราบถึงความก้าวหน้าของระบบการศึกษาของสิงคโปร์ที่ตอบสนองความจำเป็นทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว รัฐมนตรีศึกษาของสมาชิกซีมีโอจึงได้หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับประสบการณ์และลำดับความสำคัญของแต่ละประเทศแล้วเห็นชอบที่จะร่วมมือกันใน 3 ด้านดังนี้

(ก) การศึกษาด้านภาษา(Language Education) ที่ประชุมรับทราบถึงสิ่งท้าทายในการสอนภาษาแม่ ภาษาประจำชาติและภาษาอังกฤษ รัฐมนตรีศึกษาฯ จึงเห็นชอบถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ระหว่างกัน รวมทั้งการใช้ IT ในการสอนภาษา

(ข) เทคนิคและอาชีวศึกษา (Vocational/Technical Education) รัฐมนตรีศึกษาฯ ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของเทคนิคและอาชีวศึกษาในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและเห็นชอบให้ศึกษาวิถีทางที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และ best practices ระหว่างประเทศสมาชิกให้มากขึ้น

(ค) การสร้างความเป็นผู้นำให้ผู้บริหารโรงเรียน (School Leadership) ความเป็นผู้นำในโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมการศึกษาในโรงเรียน รัฐมนตรีศึกษาฯ เห็นชอบให้มีการคัดเลือกและฝึกอบรมผู้บริหารระดับโรงเรียน ทั้งนี้ ประเทศสิงคโปร์เสนอจะสนับสนุนด้านงบประมาณแก่ผู้บริหารโรงเรียนจากประเทศสมาชิกซีมีโอ ให้เข้าร่วมใน International Leaders in Education Programme (ILEP) ที่สิงคโปร์ในเดือนกันยายน 2549 ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีโอกาสนำเสนอความคิดเห็นในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมนวัตกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน ขณะเดียวกันก็จะสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนจากประเทศสมาชิกซีมีโอได้สร้างเครือข่ายการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน

ที่ประชุมระดับรัฐมนตรีศึกษาฯ ได้ขอให้เจ้าหน้าที่อาวุโสด้านการศึกษาดูตามและประสานการดำเนินงานตามข้อเสนอรัฐมนตรีศึกษาอาเซียน ครั้งที่ 1 และการประชุมรัฐมนตรีศึกษาซีมีโอ ครั้งที่ 41 และขอให้เสนอความริเริ่มที่จะส่งเสริมเอกลักษณ์อาเซียนในภูมิภาคต่อที่ประชุมผู้นำอาเซียนในการประชุมผู้นำอาเซียน ครั้งที่ 12 ที่ประเทศฟิลิปปินส์ในเดือนธันวาคม 2549
